

Formandsberetning Djursland Landboforenings generalforsamling 10. juni 2021

Indledning

Tak for ordet.

Endnu engang velkommen til landboforeningens generalforsamling, selvom det er en væsentlig forsinket en af slagsen, og en generalforsamling der er stærkt begrænset af de stramme og snærende corona-restriktioner.

Det har været afgørende for bestyrelsen at udsætte generalforsamlingen, indtil vi kunne mødes fysisk. Det er min og bestyrelsens opfattelse, at det bedst fungerende demokrati sker igennem et fysisk fremmøde, hvor vi kan mødes, tage en snak og et åbent valg, i modsætning til et virtuelt møde gennem en skærm, hvor vi sidder hver for sig.

Jeg håber, I kan tiltræde, at vi af den årsag har udsat vores generalforsamling, indtil vi igen kunne mødes. Jeg skal beklage de gener, som restriktionerne har medført i forbindelse med afvikling af denne generalforsamling. Vi må håbe, at det har den ønskede effekt overfor coronaen.

Som det fremgår af dagsorden, så skal vi i dag gennem samtlige valg til udvalg og bestyrelse. Årsagen er jo den, at ingen af udvalgene har kunnet afholde de traditionelle beretningsmøder og med valg og konstitueringer, som normalvis er afviklet, før landboforeningen afholder sin generalforsamling.

Udvalget for Planter og Natur og Økonomiudvalget aflægger hver især en kort beretning i aften. De øvrige udvalg afholder et bedriftsbesøg, hvor de respektive udvalg i denne forbindelse aflægger en kort beretning.

Også jeg vil forsøge at holde mig til de væsentligste punkter i aften. Ligeså har jeg anmodet foreningssekretæren om at fatte sig i korthed omkring landboforeningens regnskab for 2020. Vi skal naturligvis have tid til debat, men lige så vigtigt er det, at vi får valgene gennemført i aften, således at vi følger vores vedtægter og får reetableret landboforeningens folkevalgte niveau på en demokratisk måde.

Landboforeningen i god gænge

Landboforeningen har i det forgangne år været særdeles handlingslammet på sit sædvanlige aktivitetsniveau. Med det tiltagende smittetryk blev efterårsmøderne hurtigt lukket ned, og længe havde vi det håb, at situationen ville normaliseres i løbet af januar og februar måned. Sådan skulle det ikke gå. Det er mit håb, at vi fra efteråret igen kan have et fuldt normalt aktivitetsprogram, hvor vi alle er vaccineret og har et coronapas – lad os håbe det.

Selvom landboforeningens arrangementer stort set har været lukket ned, så har det faglige arbejde ikke på samme måde været udfordret. Nuvel, i en lang periode har vi stort set lukket ned for møder og vi har måttet indrette den daglige gang i huset i Følle med de corona-restriktioner, landboforeningen løbende blev underlagt.

I løbet af dette forår har vi kunnet mærke, at mange medlemmer igen har mod på den løbende kontakt til kontoret, og kontoret har også roligt åbnet op for møder. Det glæder mig, at kontoret med alle de ansatte stort set har kunnet klare sig gennem denne corona-krise uden alvorlige afbrud i det daglige arbejde, hvilket regnskabet for landboforeningen også viser.

Stor ros til alle der har ydet en indsats herfor.

Landbrugsforhandlinger

Der har i løbet af året været en række aktuelle landbrugspolitiske emner. Et af de mest alvorlige har været aflivning af mink. –Uden sidestykke en katastrofal håndtering af et erhverv. Det er en skandale og utilgiveligt at nedlægge et erhverv på denne facon. Det kan godt være, at det ud fra et sundhedsfagligt synspunkt var den rigtige beslutning, men måden, det foregik på, er total uacceptabelt.

Skal vi søge et lille lyspunkt i sagen, er det måske nok det, at regeringen har fået øjnene op for den økonomiske betydning, som nedlæggelse af et erhverv har. Men det er sørgeligt, at det var den sag, der skulle til, for at få regeringen til at se en sådan realkonsekvens af deres beslutning.

Jeg skal ikke sige, at minksagen har blødgjort den efterfølgende forhandling om den kommende landbrugspakke, men de skitser, der ligger til forhandling lige nu, er måske alligevel blevet rundet noget mere i kanterne end først frygtet.

Lad os lige tage de væsentlige områder i denne landbrugspakke:

Kvælstof

Vi står overfor den sidste planperiode til opfyldelse af Vandrammedirektivet. Det betyder også, at vores politikere har en bunden opgave med at bringe alle vores vandområder i God økologisk tilstand frem mod 2027.

Vi har været meget spændte på, hvordan regeringen ville gribe de nye vandområdeplaner an. For at forstå processen, bliver vi nødt til at vende tilbage til minksagen.

På dagen for Landbrug & Fødevarers delegeretmøde var tidligere minister Mogens Jensen klar med et udspil, der så ud til at lægge ekstremt store byrder på vores erhverv. Det blev imidlertid taget af bordet, da regeringens beslutning om aflivning af mink blev taget samme dag. Som I alle ved, røg Mogens Jensen efterfølgende ud, og vi fik en ny minister, nemlig Rasmus Prehn.

Som jeg nævnte før, ved jeg jo ikke, om der er en sammenhæng med minksagen, men i hvert fald valgte regeringen at starte forfra i forhold til landbrugsforhandlingerne, hvor de præsenterede 7 forhandlingsprincipper. Her vil jeg som noget af det vigtigste nævne: Udvikling fremfor afvikling, samt bevarelse af arbejdspladser og eksport. Når det så er sagt, så står vi ikke med roser uden torne. Og netop tornene vil jeg beskæftige mig lidt med nu.

I december måned kom Aarhus Universitet med en rapport, der fremskrev behovet for kvælstofreduktion til vores kystvande. Det var ikke rar læsning. Der blev fremsat et reduktionsbehov på yderligere 15.000 tons kvælstof, hvor den udskudte indsats fra indeværende planperiode var på 6.200 tons. Både Aarhus Universitet og politikerne har fortsat et ensidigt fokus på kvælstof som den mest betydende faktor.

I forhandlingsoplægget er der forslag om, at vi skal reducere i alt 6.500 tons gennem målrettet regulering, hvilket svarer til 300.000 ha ekstra efterafgrøder, i forhold til det krav vi har her i 2021. Dertil kommer 3.900 tons gennem kollektive virkemidler som for eksempel minivådområder og udtagning af lavbundsjord. Endeligt har man valgt at udskyde 4.600 tons, som skal genbesøges i 2025.

I maj måned kom forskerne så med en opdateret beregning, der viser et reduktionsbehov på 13.100 tons i stedet for de 15.000 tons. Det betyder nok bare at man udskyder en mindre andel til genbesøg i 2025.

Lad mig bare med det samme slå fast, at det bliver meget, meget dyrt for ikke sige umuligt at håndtere 300.000 ha ekstra efterafgrøder. Vi arbejder derfor på, at en del af reduktionskravet fra efterafgrøder skal flyttes til de kollektive virkemidler.

Hvis det lykkes, så er der dog mindst én vigtig forudsætning, der skal være opfyldt. Nemlig at vi kan have fuld tillid til, at Landbrugsstyrelsen både har IT-ressourcer og man-power nok til at håndtere de tilskudsordninger, der skal finansiere de kollektive virkemidler, så vi ikke som nu, står med landmænd, der har valgt at lave et minivådområde, men må vente i evigheder på at få deres penge. Så kommer vi nemlig ingen vegne med kvælstofreduktionen.

Endnu en meget vigtig parameter er, at fokus skal flyttes hen på det enkelte vandområde. I en del af vores østvendte fjorde har vandet en opholdstid på nogle få dage. Det vil sige, at det kvælstof, som udvaskes om vinteren, kun har en minimal betydning for næringsstofniveauet om sommeren i fjorden og dermed også for miljøtilstanden. Det er det, vi kalder tidslighed.

Hvis vi skal få bedre miljøtilstand i sådanne fjorde, så hjælper efterafgrøde-medicinen jo ikke, da den reducerer vores vinterudvaskning. Her betyder for eksempel spildevand meget mere, da vi jo alle sammen trækker ud i toilettet hele året.

Miljøstyrelsen har erkendt, at begrebet tidslighed betyder noget, men kun i en håndfuld fjorde. Vi har derfor en stor opgave i at få belyst de helt lokale forhold i de enkelte fjorde. I samarbejdet Landbrug & Fødevarer Østjylland har vi på nuværende tidspunkt fået belyst den første østjyske fjord – Horsens Fjord. Og vi er klar til at få lavet yderligere analyser på SEGES af vandudskiftning, fjord og opland, hvis vandplanerne viser, at der ikke er taget hensyn til tidslighed.

Ud over kvælstofreduktion er der selvfølgelig mange flere aspekter i vandplanerne, end jeg kan nå at komme ind på her. For eksempel fosfor, miljøfremmende stoffer, mangel på sten i fjordene og så videre. De områder vil jeg også følge tæt.

Dog vil jeg lige nævne det andet ben i vandplanerne – nemlig vores vandløb. Jeg vil bare helt kort fortælle, at også her har landbruget valgt selv at få kigget på vandløbenes miljømål. Det gør vi ved at deltage i en analyse af vandløbene, der kan pege på hvilke vandløb, der bør være stærkt modificerede,

og dermed ikke skal ændres. Disse oplysninger kan vi bruge meget målrettet i den kommende høringsperiode.

Klima

Et af de andre helt store emner i landbrugsudspillet er reduktion af klimagasser.

Her har regeringen fremlagt reduktioner på i alt 2,1 mio. tons CO₂, hvoraf langt den største del skal komme fra udtagning af lavbundsjord og indsatser i forhold til kvælstofreduktion. Der er planer om at udtage 88.500 ha lavbundsjord af drift, hvoraf 50.500 ha skal gøres våde, og 38.000 ha skal tages ud af drift.

Jeg tror, vi bliver nødt til at kigge grundigt på vores lave arealer, og så vurdere hver især, om vi har arealer, der kan bruges til at gøres mere våde. Alternativet, tror jeg, er langt værre, og kan i sidste ende blive udmøntet i en afgift, som ingen nok ønsker sig.

Men vi bliver også nødt til at give et signal til regeringen om, at den nuværende erstatning på 56.000 kr./ha til en lodsejer, der tager en mark i omdrift ud af produktion og sætter den under vand, ikke er tilstrækkelig, når vi taler om at tage reel omdrifts jord ud af drift. Jeg tror derfor ikke, vi når i mål, hvis ikke erstatningerne kommer op på et andet niveau.

Ud over de 2,1 mio. tons CO₂ er der skitseret et udviklingsspor, hvor der forventes reduktioner på 5 mio. tons CO₂. Her kigges der for eksempel på pyrolyse og fodertilsætningsstoffer. Det er vigtigt at holde regeringen fast på, at der mangler yderligere finansiering til forskning og udbredelse. Vi taler nemlig om teknologier, som er i deres spæde start. Men her tror jeg så også virkelig på, at udvikling er vejen frem.

Finansiering

Når vi nu er ved finansieringen, så er en af de store torne udover efterafgrøderne finansiering af landbrugsudspillet. Her lægger regeringen op til, at store dele skal finansieres af landbrugsstøtten, hvor der skal flyttes direkte støtte fra søjle 1 til søjle 2. Jeg synes ikke, det er rimeligt, at der investeres milliardbeløb i den grønne omstilling i andre sektorer som for eksempel energi og transport, mens landbruget selv kommer til at finansiere en stor del af den grønne omstilling.

Her har landbruget stadig en stor opgave foran sig, og det mener jeg sådan set også, at regeringen har, hvis den skal leve op til sine egne forhandlingsprincipper, nemlig udvikling; ikke afvikling.

Mit arbejde i primærbestyrelsen på Axelborg

Der har været nok at se til på Axelborg. Minksagen, landbrugsforhandlinger, manglende udbetaling af tilskudsmidler, den kommende EU-landbrugspolitik og mange, mange andre sager.

Der gøres en stor indsats, og med valget af den nye formand Søren Søndergaard har vi oplevet en anden angrebsvinkel på de politiske sager, som Axelborg har skullet håndtere. Jeg støtter fuldt ud op om den måde, som Søren Søndergaard har valgt at håndtere de forskellige politiske udfordringer. Der arbejdes absolut for vi landmænds bedste interesse.

Der pågår fortsat et stort arbejde for at dæmme op mod de knaster, der ligger i landbrugsforhandlingerne.

Samarbejdet med de to kommuner

Igen i år vil jeg give vores kommuner et par ord med på vejen.

På den politiske side har vi brugt en del tid på indholdet af en ny Vandforsyningsplan i Norddjurs Kommune. Her har kommunen på trods af gode argumenter for det modsatte valgt ikke at udvise den mulige erhvervsvenlighed. Problemstillingen er, at landbrug, der skal over på almen vandforsyning med deres bolig, også bliver tvunget til at tilkoble staldanlægget.

Fødevarerområdet er ifølge Norddjurs Kommunes Erhvervsstrategi 2020-2021 samlet set det største erhverv i kommunen, og er af Norddjurs Kommune udpeget til at være et ud af fire erhvervsmæssige styrkeområder, hvor fremtidens erhvervsmuligheder ligger.

Det undrer mig derfor meget, at det politiske flertal i Norddjurs Kommune vælger at sende en vandforsyningsplan i høring, hvor man påtvinger landbruget ekstra omkostninger i form af tvungen tilslutning af hele ejendomme til almen vandforsyning. Jeg håber på, at fornuften trods alt sejrer i sidste ende i denne sag, som skal behandles politisk henover efteråret.

I Syddjurs Kommune har der været arbejdet med indsatsplan for drikkevandsbeskyttelse. Planen har været i høring frem til i dag. Carsten Kløcher og Rikke Skyum har siddet med i en følgegruppe for arbejdet, og de beretter at Syddjurs Kommune overordnet set har haft en god faglig tilgang til arbejdet. Det er nu politikernes opgave at vedtage indsatsplanen.

Jeg vil gerne runde mine ord om kommunerne af med at rose landbrugsafdelingerne for kompetent og generelt smidig sagsbehandling.

Samarbejde med vores naboforeninger om Landbrug & Fødevarer Østjylland

Vi har fortsat et godt samarbejde med vores nabo-landboforeninger. Arbejdet er i sær vigtigt i forhold til vores fælles interesseområder omkring drikkevand og kystvand.

Vi arbejder i fællesskab på at få tilvejebragt mest mulig viden om de østjyske fjorde.

Biogas på Djursland?

Sidste år fortalte jeg om, at Nature Energy var ved at undersøge potentialet for et biogasanlæg på Djursland.

Nu er de nået så langt, at de har været i dialog med en række interessenter, herunder repræsentanter fra det nu nedlukkede Djurs Bioenergi samt landboforeningen.

Parterne har i fællesskab besluttet at afholde et orienteringsmøde for mulige kommende leverandører samt aftagere af afgasset biomasse. Jeg vil derfor gerne gøre Jer opmærksomme på, at mødet finder sted på mandag den 14. juni kl. 19 i Følle. Hvis I er interesserede, kan I stadig tilmelde Jer i Landboforeningens sekretariat.

Det er min holdning, at det vil være positivt med et biogasanlæg på Djursland, som bl.a. giver mulighed for omfordeling af næringsstoffer blandt os landmænd. Derudover så bidrager det til at erstatte brugen af naturgas på vores gasnet.

Hvis det kan lykkes, vil det betyde, at klimaregnskabet for vores husdyrproduktion bliver betydeligt forbedret. Jeg ønsker alle interessenterne omkring et sådant projekt held og lykke med det.

Åbent Landbrug

Corona har også givet udvalget i Åbent Landbrug en del udfordringer det sidste år. –Men der er bestemt blevet arbejdet i kulissen, og nye ideer og arrangementer har set dagens lys.

Vi har blandt andet sat gang i konceptet ”Følg årets gang i dit lokale landbrug”, hvor der er blevet arrangeret flere bedriftsbesøg med forskellige skoleklasser – herunder hos Mads Jürgensen og Ib Damgaard Andersen. Tak til jer begge.

DjurslandGården, hvor fem af vores kollegaer hvert år åbner dørene for besøgende, blev i 2020 ikke påvirket af restriktioner og forsamlingsforbud, hvilket betød af vores fem værtsgårde endnu engang slog besøgsrekord. Tak til Ellely, Mosegården, Mejtangegård, Pilegaard og Enegård. Hvis en af jer skulle have lyst til at prøve at være en del af DjurslandGården, så kontakt gerne en af disse gårde, for at høre mere om det.

Åbent Landbrug blev i september forvandlet til mini Åbent Landbrug, hvor 400 familier over hele landet deltog. Fem landmænd åbnede deres gårde i både Nord- og Syddjurs Kommune og Aarhus Kommune, hvor 15 familier fik en helt unik oplevelse. Jeg vil gerne sige en stor tak til de fem værter.

Det årlige Høstmarked i Grenaa, som vi planlægger i samarbejde med Grenaa Handelsstandsforening, måtte i 2020 aflyses grundet corona. Der er dog allerede fuld gang i planlægningen af årets marked på Torvet i Grenaa den 2. oktober, hvor der er nye spændende ting på programmet.

Jeg vil igen i år gerne opfordre alle landmænd til at bidrage til vores aktiviteter. Bare nogle få timer hjælper os med at kunne fortsætte med at afholde Åbent Landbrugs aktiviteter året rundt.

Hvis vi må kontakte dig, hvis der er brug for flere hænder, så skriv dig meget gerne på listen ved udgangen

Afslutning

Selvom denne generalforsamling er isoleret til kun at omfatte aktive medlemmer af landboforeningen, sekretariatet og chefgruppen, så vil jeg alligevel slutte af med at sige tak til alle medarbejdere for en fantastisk god arbejdsindsats i det forgangne år. Tak til alle folkevalgte for jeres tålmodighed i dette corona-år. Lad os håbe, at I får mulighed for igen at normalisere jeres møder og arrangementer for medlemmerne.

Og ikke mindst en tak til Rikke og Hans Henrik, der som sædvanligt har været en uvurderlig hjælp for mig.

Tak for ordet

Hans Gæmelke